

02.05.2023

Asia/18

§ 289

Hakemus Uudenmaan ELY:lle Veräjämäen metsän luonnonsuojelua- luen perustamiseksi ja hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistami- seksi

HEL 2017-007146 T 11 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Maarit Vie-
rusen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Veräjämäen metsän hoito- ja käyttösuunnitelma 2023-2032
- 2 Verajamaen_lehto_karttaA_01122017.pdf
- 3 Veräjämäen metsän rajaus
- 4 Lainhuutotodistus 91-411-1-159
- 5 LainhuutotodistusA.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäris-
tökeskukselle (ELY-keskus), että se perustaa Veräjämäen metsän
luonnonsuojelun sekä vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitel-
man.

Hakemus luonnonsuojelun perustamiseksi

Suojelun perusteet ja tarkoitus

Suojelun tarkoituksena on säilyttää monimuotoinen metsäalue Van-
taanjoen varrella. Alue täyttää luonnonsuojelun perustamisen
yleiset edellytykset. Suojelualue sijaitsee korkealla rinteellä ja sen la-

kialueilla. Metsätyypit vaihtelevat joenrannan lehdoista rinteiden kangasmetsiin ja lehtomaisiin kankaisiin sekä avoimia kallionlakia reunustaviin kalliometsiin. Alueella on myös erilaisia korprien suotyyppejä.

Veräjämäen metsän kääpä- ja orvakkalajisto on poikkeuksellisen monimuotoinen ja sitä pidetään valtakunnallisesti merkittävänä. Inventoinneissa alueelta on tavattu 91 kääpä- ja noin 150 orvakkalajia, mikä on pinta-alaan suhteutettuna hyvin korkea luku. Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on 14.

Veräjämäen metsän rauhoitus auttaa omalta osaltaan säilyttämään Vantaanjoen varren vihersormen monimuotoista luontoa.

Alueen sijainti ja rajaus

Veräjämäen metsä sijaitsee Vantaanjoen varrella Pikkukosken uimarannan ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) vesilaitoksen välisellä alueella. Idässä alue rajautuu Vantaanjokeen tai sen varrella kulkevaan kevyen liikenteen väylään, pohjoisessa uimarantaan ja asuintontteihin, lännessä Jokiniementiehen ja sitä reunustaviin metsiin sekä etelässä voimalinjaan ja sen eteläpuolella olevaan HSY:n vesilaitokseen.

Joen varren metsät ja suot ovat n. 8 m merenpinnan yläpuolella. Jyrkän rinteiden laella sijaitsevat avokallioiset yläosat kohoavat yli 34 m korkeuteen ja suojelualueen korkeuserot ovat yli 26 m.

Veräjämäen itäpuolella sijaitseva Vantaanjoen pääuoma on Natura-alueutta FI0100104.

Luonnonsuojelualueen pinta-ala on 17,10 ha.

Kiinteistötiedot

Alue sijaitsee Helsingin kaupungin omistamilla kiinteistöillä 91-408-1-0 ja 91-411-1-159.

Kaavoitus

Suurin osa Veräjämäen metsästä sijaitsee yleiskaavan virkistys- ja viheralueella. Alueen pohjoisreunalla alueelle ulottuu asuntovaltaisen alueen A4-pikselien kulmia. Lännessä Jokiniementien läheisyydessä alueelle ulottuu asuntovaltaisen alueen tehokkaampaan rakentamiseen liittyviä A2-pikseleitä.

Yleiskaavassa on pikselien avulla osoitettu maankäytön muotoja kärkeällä ja suuntaa antavalla tavalla. Helsingin kaupunki on korostanut, että kunkin pikselin alueen tarkempi suunnittelu tehdään yleiskaavan

laatimisen jälkeen. Tiettyä toimintoa osoittavan pikselin alueelle voi myöhemmässä vaiheessa osoittaa myös muunlaista maankäyttöä. Tämän vuoksi yleiskaavassa rakennettavaksi osoitettuihin alueisiin voi sisältyä myös viheralueita tai suojelua.

Lähes koko Veräjämäen metsä sijaitsee asemakaavan nro 3133 alueella ja on puistoa. Uimarannan läheiset alueet ja hyvin pieni kulmaus pohjoisessa asuntonttien eteläpuolella ovat urheilualuetta. Liikunnan harrastaminen on mahdollista luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeenkin, joten perustaminen ei ole ristiriidassa asemakaavan kanssa.

Hyvin pieni kulmaus Veräjämäen metsän luoteiskulmasta kuuluu asemakaavaan nro 9073 ja on puistoa.

Luontotyypit ja kasvillisuus

Veräjämäen metsäalueella pinnanmuodot ja kosteusolot vaihtelevat, mikä on luonut alueelle monimuotoisesti erilaisia luontotyyppisiä. Alueella esiintyy viittä uhanalaista ja kolmea silmälläpidettävää luontotyyppiä. Uhanalaisia luontotyyppisiä ovat erittäin uhanalaiset ruoho- ja lehtokorvet sekä vaarantuneet varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat, tuoreet keskiravinteiset lehdot ja kosteat runsasravinteiset lehdot. Silmälläpidettäviä ovat varttuneet havupuuvaltaiset lehtomaiset kankaat, kosteat keskiravinteiset lehdot ja kalliometsät.

Laajimmat lehtoalueet sijaitsevat Veräjämäen metsän itäosassa joen rannassa ja korkealla rinteellä. Osa lehdoista on lähes aarniomaisia suurine kuusineen. Maahan kaatuneita lahoppurunkoja on runsaasti. Osalla lehtoalueista on tehty hakkuita 1900-luvun lopulla myrskytuhojen jälkeen ja niille on kasvanut tiheä kuusitaimikko. Alueelle on istutettu myös tammia, jotka elävät kituliaasti kuusten varjossa.

Edustavimmat varttuneet havupuuvaltaiset tuoreet kankaat ovat vanhapuustoisia metsiä, joissa on paljon lahoppuuta. Ne sijaitsevat alueen itä- ja eteläosissa. Länsiosan kangasmetsiä on paikoin harvennettu. Hoidon jäljet näkyvät puuston ikärakenteessa nuoren puuston runsautena eivätkä hoitokuviot edusta uhanalaista luontotyyppiä.

Lehtokorvet sijaitsevat Veräjämäen koillis- ja lounaisosissa. Sekapuustoisten korpien kenttäkerroksen kasvilajeja ovat koillisosassa Helsingissä huomionarvoiset lehtokasvit, kuten laajoina kasvustoina esiintyvä lehtokorte ja runsas lehtotähtimö, ja lounaassa suuret saniaisit, kuten metsäalvejuuri ja isoalvejuuri. Koillisosan lehtokorpi sijaitsee suuren hulevesiojan länsipuolella kosteassa maastossa ja on hyvin säästynyt kulumiselta. Lehtokorpi on edustavuudeltaan hyvä.

Länsiosassa sijaitsevan ruohokorven eteläosassa virtaa noro.

Helsingin kaupungin luontotietojärjestelmän mukaan Veräjämäen metsässä on useita arvokkaita kääpä- ja orvakka-alueita. Se on kokonaisuudessaan tärkeä lintualue ja täyttää lähes kokonaan metsien MET-SO-kriteerit ja maakunnallisesti arvokkaan luontokohteen LAKU-kriteerit.

Merkittävä lajisto

Lahottajasinenet

Veräjämäen metsässä on hyvin monimuotoinen lahottajasienilajisto ja aluetta pidetään valtakunnallisesti merkittävänä.

Alueelta on löydetty 90 kääpälaajia ja noin 150 orvakkalajia. Arvokkaita elinympäristöjä kuvaavia kääpien indikaattorilajeja on peräti 60. Lisäksi alueelta on havaintoja lähes 30 vaateliaasta tai harvinaisesta orvakkalajista. Uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on 14, kuten erittäin uhanalainen paksukääpä, vaarantuneet harjaskääpä, sitkaskääpä ja kastanjakääpä sekä alueellisesti uhanalaiset harjasorakas, kangaskurokka ja viherkarhikka. Hyvin harvinaisten lajien määrä on hyvin korkea. Tällaisia ovat esim. Suomen toinen havainto hiidennahasta ja ainoa havainto puikkohämäkästä. Alueelta on löytynyt myös lajeja, jotka saattavat vielä olla tieteelle kuvaamattomia.

Rikkaan lahottajasienilajiston syntyä selittävät monet tekijät: Maaston pinnanmuodot ja kosteusolot vaihtelevat, mikä luo mahdollisuudet erilaisten elinympäristöjen kehittymiselle. Veräjämäellä on myös ilmastollisesti edullinen sijainti lähellä merta suojaisalla joen rannalla. Alueella on luonnontilaisen kaltaisia, runsaasti lahoppuuta sisältäviä metsäkuvioita, ja mielenkiintoista aluetta on myös tutkittu enemmän kuin monia muita metsäalueita.

Uhanalaisen lajiston säilymisen kannalta olisi hyvä turvata metsien säilyminen mahdollisimman luonnontilaisina Vantaanjoen varrella ja varmistaa lajiston leviämismahdollisuuksia viheryhteyksien avulla.

Veräjämäellä osa alueella esiintyvistä uhanalaisista ja harvinaisista lajeista jää luonnonsuojelun alueen rajauksen ulkopuolelle.

Liito-orava

Veräjämäen metsän luonnonsuojelun alueella on kaksi liito-oravan ydin-alueita, jotka sijaitsevat etelärajan korvessa ja kuusisekametsässä sekä Vantaanjoen varren lehdossa. Eteläosan metsässä on kolohaapa, jota liito-orava käyttää pesäpuuna.

Liito-oravan kulkuyhteydet Veräjämäestä muualle ovat heikot, sillä Vantaanjoki muodostaa itäpuolella leveän kulkuesteen ja pohjoisen

suuntaan yhteydet ovat avomaiden ja asuinalueiden katkomat. Länteen Käpylän suuntaan liito-oravat pääsevät Kotoniitynpuiston kautta.

Liito-orava on luontodirektiivin IV liitteen tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Linnut

Veräjämäen metsän linnusto koostuu tavanomaisten metsälajien lisäksi vanhoja kuusikoita suosivista lajeista ja lehtipuuvaltaisten lehtojen lajeista. Vuonna 2016 tehdyssä inventoinnissa havaittiin erittäin uhanalaisen hömötiaisen pesivän alueen länsiosissa. Kuusikoiden tunnuslintuihin kuuluva kuusitiainen oli huomiota herättävän runsas. Vaateliaiden lehtimetsien linnuista alueella on tavattu mustapääkerttua ja sirittäjää. Joen varressa oli harvinaisen pikkutikan ja satakielen reviirit.

Putkilokasvit ja sammalet

Veräjämäeltä on löydetty erittäin uhanalaista lahokaviosammalta kahdesta kohdasta. Alueen metsät soveltuvat lajin elinympäristöiksi hyvin ja todennäköisesti laji kasvaa alueella muuallakin.

Veräjämäessä kasvaa myös Helsingissä harvinaisia lehtoisuutta osoittavia putkilokasveja, kuten lehtokortetta, lehtokuusamaa, lehtopalsamia, lehtotähtimöä, mustakonnanmarjaa ja pähkinää.

Vieraskasvit

Koillisosan hulevesiojan varressa kasvaa jättipalsamia.

Muinaisjäännös

Kallion lakialueella ja jyrkällä rinteellä on I maailmansodan aikaisia puolustusvarustuksia: Kahden tykkiaseman tykkipatteri, luola, oja ja maavalleja, joiden rakennustyöt jäivät aikoinaan kesken. Tykkipatterit ovat 15–17 metriä halkaisijaltaan olevia kallioon louhittuja pyöreitä kuoppia. Nykyisin ne ovat täyttyneet vedellä ja kosteiden paikkojen kasvillisuudella. Muinaisjäännösten alue muinaismuistolailla suojeltu.

Alueen käyttö

Veräjämäki on suosittu ulkoilualue. Se sijaitsee tiiviin asutuksen ja yleisen uimarannan vieressä. Paikalle pääsee myös Vantaanjoen toiselta puolelta Viikinmäestä siltaa pitkin. Luoteisosan kuusikko on päiväkodin suosima leikkipaikka. Alueella kuljetaan jalan ja pyörällä.

Vantaanjoen varressa ja metsän läpi kulkee kivituhkapintaisia kevyen liikenteen reittejä. Niiden lisäksi maastoon on syntynyt melko tiheä pol-

kuverkosto, joka puuttuu vain jyrkimmiltä rinteiltä ja rannan kosteimmilta kohdilta.

Viime vuosina maaston kuluminen on lisääntynyt voimakkaasti. Kulkureitit ovat leventyneet paikoin jopa usean metrin levyisiksi sekä kallion laella että rinteiden metsissä. Poluille on rakennettu hyppyreitit ja kaaroksia, joiden maa-aines on kaivettu polun vierestä. Puita on katkaistu moottorisahalla.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonhoidon suunnitelma

Suurelle osalle Veräjämäen metsistä ei esitetä hoitotoimenpiteitä, vaan metsien annetaan kehittyä luontaisesti. Näin turvataan parhaiten uhanalaisten lajien ja luontotyyppien säilyminen.

Kolmelle kuviolle on 1900-luvun lopulla tehty hakkuin pienaukkoja. Näille kuvoille on kasvanut tiheä kuusitaimikko, joka varjostaa muiden puulajien taimia ja kenttäkerroksen kasvillisuutta. Kuusitaimikkoa harvennetaan varovaisesti, jotta muut puut saavat kasvutilaa ja kenttäkerroksen kasvillisuus voi elpyä valon päästessä maan pinnalle. Tämä nopeuttaa hieman metsän erirakenteisuuden syntymistä. Harvennettuja kuusen taimia käytetään mm. ei-toivottujen polkujen sulkemiseen. Puuston varovaiset harvennukset tehdään lintujen pesimäajan (1.4.–31.7.) ulkopuolella. Harvennukset tehdään erillisen suunnitelman mukaan, sillä yhdellä kuvioista esiintyy silmälläpidettävää rusokantokääpää.

Turvallisuuden vuoksi kulkureittien varrelta kaadetaan tarvittaessa vaarallisia puita. Puut jätetään lahopuiksi kasvupaikalleen. Puista voidaan myös katkaista vain latvus, jolloin tyviosa jää pystyyn pötkelöksi.

Hulevesiojan varrelta poistetaan jättipalsamit.

Virkistyskäytön suunnitelma

Rakennetut ulkoilureitit säilyvät edelleen käytössä. Niiden lisäksi osa nykyisistä maastossa kulkevista poluista merkitään virallisiksi polkureiteiksi. Polkuja ei levennetä eikä niiden vuoksi kaadeta puita. Kosteimmilla kohdilla polkuja voidaan vahvistaa esimerkiksi soralla. Se auttaa polkua säilymään kuivana, jolloin kulkijan ei tarvitse kiertää kosteaa kohtaa metsän kautta.

Jyrkässä rinnelehdossa saa kulkea vain merkittyjä polkuja pitkin, ja kulkeminen polkujen ulkopuolella kielletään. Pyöräily lehdossa ei ole enää sallittua. Eroosio jyrkillä rinteillä voi olla voimakasta ja reittien levene-

minen uhkaa lehtokasvillisuutta ja lahoppuustoa. Helsingin kaupunki reit-
tien ylläpitäjänä ei voi myöskään taata reittien turvallisuutta.

Ennen polkujen perustamista polkureitistölle tehdään turvallisuustar-
kastelu. Sen pohjalta joihinkin jyrkkiin kohtiin voidaan joutua tekemään
portaita tai muita turvallisuutta edistäviä rakenteita.

Vaikka pyöräily lehdossa kielletään, kallion päällä kulkeva Veräjämäen
läpi lounaasta koilliseen johtava reitti jää edelleen myös pyöräilijöiden
käyttöön. Se on pyöräilijöiden pääreitti alueella.

Veräjämäen metsään pystytetään opasteita, joissa kerrotaan alueen
ainutlaatuisesta luonnosta.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kal-
lioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- kasvien, sienten ja jäkälien sekä niiden osien ottaminen ja vahingoit-
taminen
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritsemi-
nen ja niiden pesien hävittäminen
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin,
maisemaan tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Alueella on kielletty:

- liikkuminen polkujen ulkopuolella liitekarttaan merkityllä rinnealueella
- pyöräily liitekarttaan merkityllä rinnealueella
- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kan-
nalta välttämätöntä liikkumista
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä on sallittu:

- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuväli-
neellä
- marjojen ja ruokasienten poimiminen liitekarttaan merkittyä rinnealuet-
ta lukuun ottamatta

- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupaikalleen tai sen läheisyyteen
- vesilaitoksen rakenteiden käyttö ja huolto
- alueen pohjoisosassa sijaitsevan hulevesiputken ja -ojan käyttö ja huolto
- muinaisjäännösten tutkiminen ja hoitaminen Museoviraston toimesta tai luvalla. Alueen luontoon kajoaminen edellyttää myös ELY-keskuksen lupaa.
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla.

Korvaus

Helsingin kaupunki ei hae korvausta luonnonsuojelualueen perustamisesta.

Esittelijän perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa luonnonsuojelualueen. Päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta.

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen valmistelu käynnistyi vuonna 2017 luontolahjani satavuotialle -kampanjaan liittyvän valtuustoaloitteen seurauksena. Kääpä- ja orvakkatietoja täydennettiin kahdessa selvityksessä vuonna 2019. Vuoden 2018 liito-oravaselvitys toi uutta tietoa liito-oravan ydinalueista.

Uusien luontotietojen perusteella suojeltavaksi esitetään laajempaa aluetta kuin vuonna 2017 suunniteltiin. Vuoden 2017 suojelualueerajaukseen sisältyivät lähinnä Vantaanjoen varren rinnemetsät, luontointientien perusteella esitetään suojeltavaksi nyt myös rinteiden lakialueiden metsiä, joiden lahottajasieniarvot ovat merkittävät. Lakialueelle sijoittuu myös toinen suojelualueen liito-oravan ydinalueista ja erittäin uhanalaiset lehto- ja ruohokorvet.

Valmistelun aikana on järjestetty kokouksia ja maastokäyntejä virkamiesten, lahottajasieniasiantuntijan, Oulunkylä-seuran, Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen ja Mountain Bike Club Finlandin edustajien kanssa. Kaikille avoin yleisötilaisuus pidettiin 31.10.2022. Tilaisuuden jälkeen kaikilla oli mahdollisuus antaa suojelualueen perustamisesta sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta kirjallisia kannanottoja.

Valmistelun loppuvaiheessa oltiin yhteydessä Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymään (HSY), joka oli antanut luonnonsuojelun alueen perustamisesta lausunnon valmistelun aiemmassa vaiheessa.

Investoinnit

Veräjämäellä tarvittavia investointeja ovat opasteiden suunnittelu, rakentaminen ja maastoon pystyttäminen, polkujen turvallisuustarkastelu, polkureittien suunnittelu ja rakentaminen, turvallisuustarkastelussa tarvittaviksi todettujen rakenteiden, kuten portaiden, suunnittelu ja rakentaminen, sillan rakentaminen noron yli sekä suojelualueen rajojen merkitseminen.

Investointien kustannusarvio on 56 000–116 000 € /10 v. riippuen siitä, millaisia turvallisuutta edistäviä rakenteita tehdään.

Vuosittainen hoito

Vuosittaiseen hoitoon kuuluvat reittien, opasteiden ja muiden rakenteiden ylläpito, puuston harvennukset ja vieraslajien poisto.

Vuosittaisen hoidon kustannus on 16 245 €.

Suunnitteluun ja hoidon koordinointiin liittyvät työt

Hoito- ja käyttösuunnitelma uusitaan kymmenen vuoden välein. Konsulttipalveluina hankittavien luontoselvitysten sekä hoito- ja käyttösuunnitelman uusimisen kustannus on noin 50 000 € /10 v.

Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen perustamisesta saatiin Helsingin luonnonsuojeluyhdistyksen kannanotto. Kananotto ja siihen annettu vastaus ilmenee kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston päätöksestä 19.1.2023 § 4.

Hoito- ja käyttösuunnitelman lukua 4.3.2. on täydennetty sisällyttämällä siihen tuoreimmat kääpä- ja orvakkahavainnot.

Lopuksi

Esitys on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

02.05.2023

Asia/18

Liitteet

- 1 Veräjämäen metsän hoito- ja käyttösuunnitelma 2023-2032
- 2 Verajamaen_lehto_karttaA_01122017.pdf
- 3 Veräjämäen metsän rajaus
- 4 Lainhuutotodistus 91-411-1-159
- 5 LainhuutotodistusA.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 19.01.2023 § 4

HEL 2017-007146 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Veräjämäen metsän luonnonsuojelualueen perustamista sekä hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä liitteen 2 mukaisesti.

Käsittely

19.01.2023 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti käsitellä esityslistan kolmannen asian kokouksen neljäntenä asiana.

Asian aikana kuultavana oli ympäristösuunnittelija Hanna Seitapuro. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Tarik Ahsanullah: Asia palautetaan valmisteluun siten, että aluetta ja sen tarpeellista laajuutta arvioidaan osana tulevan luonnonsuojeluohjelman kokonaisuutta.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kannattaja: Lea Saukkonen

1 äänestys

JAA-ehdotus: asiankäsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Tarik Ahsanullahin palautusehdotuksen mukaisesti.

Jaa-äännet: 5

Terhi Ainiala, Lari Lohikoski, Jaakko Meretniemi, Saana Rossi, Jan Österberg

Ei-äännet: 4

Tarik Ahsanullah, Janna Rantanen, Lea Saukkonen, Juhani Strandén

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 5 - 4.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen.

08.12.2022 Pöydälle

15.12.2017 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristöjohtaja
Esa Nikunen

Lisätiedot

Hanna Seitapuro, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 32062
hanna.seitapuro(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 13.02.2018 § 30

HEL 2017-007146 T 11 01 04

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle Veräjämäen lehdon luonnonsuojelualueen perustamisesta:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta puoltaa Veräjämäen lehdon luonnonsuojelualueen perustamista esityksen mukaiseen paikkaan jäljempänä esitetyin varauksin ja tarkennuksin.

Suunniteltu Veräjämäen lehdon luonnonsuojelualue sijaitsee Oulunkylän kaupunginosassa, Koskelan kylän alueella ja Veräjämäen osa-alueella, Vantaanjoen länsipuoleisella jokilaakson ranta- rinnealueella

sekä rinteiden yläpuolisella, kallioisella mäki-alueella. Pinta-alaltaan 12,2 ha laajuisesti suunniteltu luonnonsuojelualue rajautuu pohjoisessa Veräjämäen asuntoalueeseen, idässä Vantaanjokeen ja jokivarren ulkoilutiehen sekä etelässä Vanhankaupungin vedenpuhdistamon alueeseen. Metsäisen luonnonsuojelualueen länsipuolella kallioinen metsäalue jatkuu puistometsänä. Koillisnurkastaan alue rajautuu Pikkukosken uimarannan alueeseen.

Voimassa olevassa asemakaavassa esitetty luonnonsuojelualue on merkitty pääosin puistoksi. Alueen koillisosan tasainen, alava ja lehti-puuvaltainen kosteahko pohjainen, Pikkukosken uimarannan alueeseen rajautuva osa on merkitty urheilualueeksi. Luonnonsuojelualueen raja-
rajaus on tällä uimarannan eteläpuolisella urheilualueeksi merkityllä alueella linjattu siten, että siellä oleva Veräjämäen alueen hulevesijärjestelmän purkupaikka ja purkuoja jäävät luonnonsuojelualueen ulkopuolelle, samoin kuin sen vieressä oleva Vantaanjoen rantakaistale, jolla on hyvin vilkkaasti käytetty ulkoilutie. Tämä raja-
rajaus on erittäin hyvä, koska näin linjattuna se mahdollistaa hulevesijärjestelmän purkuojan hyvän kunnossapidon ja hoidon.

Veräjämäen lehdon luonnonsuojelualueen Vantaanjoen varren osan pohjois- ja eteläpäissä ovat alavia, osittain kosteapohjaisia, metsittyneitä vanhoja viljely- ja rantaniittyalueita, jotka nykyisin ovat sekalehtipuu-
kasvavaa, kuivimmilta osiltaan koivuvaltaista, lehtometsää. Paikoitel-
len hyvin jyrkän rinteiden noustessa korkeammalle muuttuu kasvillisuus vanhaa puustoa kasvavaksi kuusivaltaiseksi sekapuustoiseksi lehto-
metsäksi. Rinteiden yläosissa sekä kivikkoisilla ja kallioisella lakialueella kasvaa runsaammin mäntyjä ja siellä metsä muuttuu havupuuvaltai-
seksi, pääosin vanhaa puustoa kasvavaksi, sekapuustoiseksi kangas-
metsäksi. Alueen pohjoisosassa mäen päällä ja ylärinteessä on pie-
nehkö tasaikäistä ja -kokoista vanhaa, järeää kuusikkoa kasvava alue, joka osittain rajautuu asuntoalueen tontteihin.

Veräjämäen lehtojen esitetyn luonnonsuojelualueen rauhoituksen tar-
koituksena onkin suojella näitä luontotyyppisiä sekä alueella esiintyviä lehtojen ja vanhan metsän lajeja, erityisesti täällä esiintyviä harvinaisia lahottajasieniä. Veräjämäen lehdon alue on määritelty Helsingin kau-
pungin luontotietojärjestelmässä arvokkaaksi kasvillisuus- ja kasvisto-
kohteeksi sekä kääpä- ja orvakkakohteeksi, sekä myös linnustollisesti arvokkaaksi alueeksi. Lisäksi se myös rajautuu Natura 2000 verkos-
toon kuuluvaan Vantaanjoen 59 km pituiseen pääuoman osan vesialueeseen.

Veräjämäen lehdon alue, sekä sen ympärillä olevat viher- ja virkistys-
alueet ovat tärkeitä virkistys ja ulkoilualueita niin lähiseudun asukkaille kuin muillekin kaupunkilaisille. Etenkin Vantaanjoen varren ulkoilutiet

ovat hyvin suosittuja ulkoilu ja työmatkaliikennereittejä, joiden käyttö-määrää ja merkitystä on kasvattanut joen yli johtavan kevyenliiken-teensillan valmistuminen joitakin vuosia sitten. Viikinmäen asuntoalu-teen rakentaminen sekä Veräjämäen ja Koskelan asuntoalueille suunni-teltu täydennys- ja lisärakentaminen tulevat lisäämään entisestään alu-teen virkistyskäyttöpainetta.

Esitetyn luonnonsuojelun alueen rajauksen ulkopuolella, kallioisella mäen lakialueella sijaitsee 1. maailmansodan aikainen Koskelan tykkipatteri, joka on muinaismuistolain perusteella suojeltu kiinteänä muinaisjään-nöksenä. Kahden järeän tykin patterin tykkiasemat sijaitsevat avokal-lioon louhituissa pyöreissä kuopissa, joita yhdistää kallioon louhittu oja. Tykkipatteriin liittyy myös muita muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka jäävät luonnonsuojelun alueen rajauksen sisä-puolelle. Rinteessä tykkiasemien eteläpuolella on pitkä kallioon louhittu rotko, jonka oli tarkoitus toimia kallioon suunnitellun luolan sisäänkäyn-tireittinä. Rotkosta johtaa kaakkoon päin korkea, kivilohkareista koostu-va penger rinteeseen juurelle. Lännempänä ylärinteessä ja kallion päällä on lisäksi useita louheesta ja maa-aineksista tehtyjä maavalleja sekä poistettujen rakenteiden perustuksia.

Veräjämäen lehdon alue ei sisälly Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015–2024 listaukseen perustettavista ja rauhoitettavista luonnonsuo-jelun alueista.

Alueen rauhoittaminen luonnonsuojelun alueeksi nousi kuitenkin esiin vuonna 2017 ”Luonnonlahjani 100-vuotiaalle” - luonnonsuojelun aluekampanjan kohde ehdotuksena. Vaikka Veräjä-mäen lehdon aluetta ei otettu viime vuonna mukaan luontolahjakam-panjan kohteeksi rauhoituksen vaatiman valmistelun silloisen keskene-räisyyden takia, on alueen rauhoituksen edistämistä kiirehditty kampan-jan käsittelyn aikana tehdyissä päätöksissä ja valmistelua on viety eteenpäin pikaisella aikataululla.

Koska Veräjämäen lehdon luonnonsuojelun alueen perustamista ja rauhoitusesitystä on viety eteenpäin kiirehdityllä aikataululla, jolloin alueen hoito ja käyttösuunnitelmaa ei ole ehditty laatia luonnonsuojelun alueen perustamisesityksen mukaan. Veräjämäen lehdon alue sijaitsee kes-keisesti Vantaanjoen varren jokikäytävän vihersormen varrella ja lähel-lä Helsingin syntysijaa, sekä on tärkeä osa Helsingin metsäverkoston yhteyksiä. Siksi on erittäin tärkeää, että tämän alueen hoito- ja käyttö-suunnitelmaa ja sen määräyksiä laadittaessa huomioidaan alueen merkitys sekä paikallisesti että alueellisesti merkittävänä virkistysalu-eena ja virkistysalueverkon osana. Etenkin alueen sisällä ja reunoja kulkevien reittien sekä reuna-alueiden turvallinen käyttö sekä huolto- ja

kunnossapitotöiden mahdollistaminen on muistettava huomioida hoito ja käyttösuunnitelmaa laadittaessa.

Samoin tulee myös hoito- ja käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä huomioida alueella olevien muinaismuistolain suojaamien kiinteiden muinaisjäännösten hoidon ja säilymisen vaatimien toimenpiteiden mahdollistaminen ja niiden kirjaaminen suunnitelmaan.

Kokonaisuudessaan on hyvä, että tämä eliölajeiltaan, kasvillisuudeltaan ja luontotyypeiltään merkittävä ja sijainniltaan keskeinen alue ja sen luonnonarvot saadaan säilymään. On myös tärkeää, että tämä keskellä kaupunkirakennetta oleva ja helposti saavutettava alue on mahdollistaa nuorten sekä omatoimisen että ohjatun luonnossa liikkumisen sekä mahdollistaa osaltaan nuorille hyvän luontosuhteen kehittymisen ja sitä kautta kasvun ympäristövastuullisiksi kansalaisiksi. On tärkeää, että luonto- ja luonnonsuojelualueita on myös kaupunkialueella ja lähellä asuinalueita julkisen liikenteen yhteyksillä ja kevyen liikenteen keinoin saavutettavissa.

Esittelijä

hallintojohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743
hannu.airola(a)hel.fi
Markku Heikkinen, tutkija, puhelin: 310 71552
markku.heikkinen(a)hel.fi